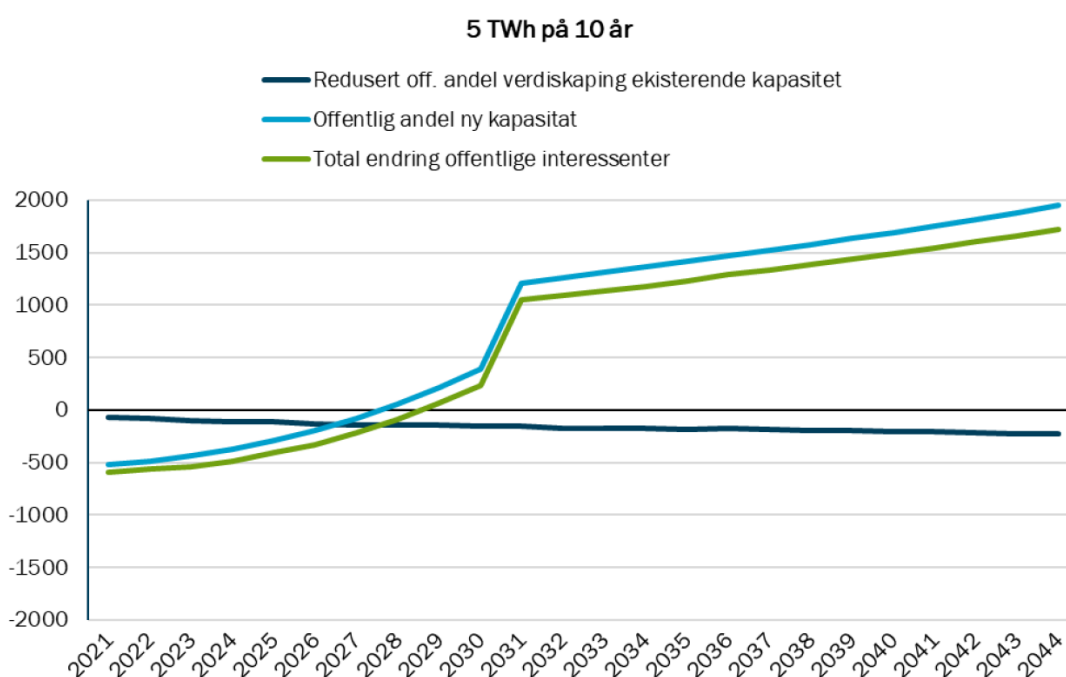

Stortinget kan sikre oppgradering av vannkraften

Regjeringen har nylig lagt fram forslag til en pakke for grønn omstilling uten å foreslå et eneste tiltak som kan bidra til videre utvikling av vannkraften. Dette må Stortinget rette på i behandlingen av tiltakspakken.

I et energisystem med stadig større innslag av uregulerbar kraftproduksjon, er regulerbar vannkraft vår viktigste og mest fleksible fornybarkilde. Både i Energimeldingen og mandatet for kraftskatteutvalget er den store vannkraften omtalt som "ryggraden i energisystemet vårt". Det er denne kraftproduksjonen som er underlagt grunnrentebeskatning og som i dag er Norges hardest beskattede næring. Halvparten av den grunnrenteskattepliktige produksjonen har rundet 50 år og nærmer seg teknisk levealder. Det haster med å legge til rette for en videreutvikling av vannkraften dersom Norge skal nå ambisjonene for elektrifisering av industri, offshorenæring, transport og andre sektorer. Dagens innretning på grunnrenteskatten gjør imidlertid slik videreutvikling bedriftsøkonomisk ulønnsom og hindrer de investeringer som selskapene, vertskommunene, fagbevegelsen, industrien og miljøbevegelsen ønsker.

Oppgradering av vannkraftverk gir mer fornybar energi uten nye naturinngrep og er det nærmeste man kommer konfliktfri kraftproduksjon. Det vil også bidra til vekst og sysselsetting i industrien og i leverandør- og entreprenørbransjen. Thema Consulting Group har nylig gjennomført en studie som tydelig viser positive sysselsetnings- og verdiskapingeffekter for samfunnet av å endre innretningen på grunnrenteskatten: Analysen legger til grunn at man over en 10-årsperiode kan forvente 5TWh ny vannkraft fra oppgradering og utvidelse (O/U) av gamle vannkraftverk, jf. NVEs estimer for O/U-potensial. Denne økningen vil i investeringsfasen gi en sysselsetningsvirkning på 12 000 årsverk, en verdiskaping på 12 milliarder, og det vil bli 3 milliarder i skatteinntekter fra selskapsskatt, inntektsskatt og arbeidsgiveravgift. I driftsfasen vil de offentlige interessentene få inntekter fra disse investeringer som eiere og skattekreditorer. Figuren nedenfor viser de offentlige interessentenes samlede resultater fra omleggingen i millioner kroner:

Figur 1. Totalvirkningene for offentlige interessenter.

Forslag til endringer i grunnrenteskatten

For å oppnå dette må grunnrenteskatten endres slik at det blir bedriftsøkonomisk lønnsomt å investere i økt produksjon, der slike investeringer er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Dette gjør at kaken til fordeling blir større.

Både kraftselskapene og vertskommunene er enige om at det viktigste hinderet for reinvesteringer i norsk vannkraft er gjeldende innretning på grunnrenteskatten. Denne skatten ble innført for å beskatte den ekstraordinære avkastningen som kan oppnås ved å utnytte en begrenset naturressurs, – den såkalte superprofitten. Men grunnrenteskatten har over tid utviklet seg til å bli en ekstra skatt på *hele* avkastningen, og en skatt som også rammer vannkraftverk som går med underskudd. Dette gjør at samfunnsøkonomisk lønnsomme oppgraderinger ikke blir gjennomført.

21 organisasjoner¹ (fra fagbevegelsen, kommunesektoren, miljøbevegelsen, næringslivet og kraftsektoren) har samlet seg bak følgende forslag til endringer grunnrenteskatten:

- Endre innretningen på grunnrenteskatten ved å øke friinntektsrenten, slik at normal avkastning i det enkelte kraftverk er skjermet fra grunnrenteskatt. Dette er et effektivt virkemiddel for å få modernisert norske vannkraftverk.

Figur 1 viser effektene av å gjennomføre disse justeringene.

LVK og Energi Norge mener det er på høy tid at det tilrettelegges for oppgradering av gamle vannkraftverk. Mer fornybar energi fra allerede utbygd vannkraft er positivt både for klimaet og naturmiljøet, samt sysselsetting og verdiskaping i hele Norge. Stortingsflertallet har nå en gyllen mulighet ved å bruke merknader til RNB og den grønne tiltakspakken til å anmode regjeringen om å gjøre ovenstående endringer i grunnrenteskatten i forslaget til statsbudsjett for 2021.

Torfinn Opheim
Leder, LVK

Knut F. Kroepelien
Adm. direktør, Energi Norge

Brevet er sendt til Stortinget ved:

Finanskomiteen
Næringskomiteen
Energi- og miljøkomiteen

¹ De 21 organisasjonene er NHO, LO, LVK, KS, EL og IT Forbundet, Industri Energi, Fellesforbundet, Energi Norge, Norsk Industri, Nelfo, Elektroforeningen, Bellona, Zero, Natur og Ungdom, NHO Reiseliv, Norwea, Distriktsenergi, Kraftfylka, Småkraftforeninga, KS Bedrift, NITO. Les brevet her: <https://bit.ly/vannkraftbrev>